

Анастасія ДЕНИСОВА,

orcid.org/0000-0003-4014-9312

в. о. заступника директора з навчальної роботи

*Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти
(Біла Церква, Київська область, Україна) dipodenisova@gmail.com*

Віра ХАРАГІРЛО,

orcid.org/0000-0001-9510-1127

в. о. завідувача кафедри педагогіки, психології та менеджменту

*Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти
(Біла Церква, Київська область, Україна) viraharagirlo@gmail.com*

ШКОЛА ПЕДАГОГІЧНОГО КОУЧИНГУ ЯК ІННОВАЦІЙНА МОДЕЛЬ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІВ У СИСТЕМІ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

У статті визначено, що професійна освіта в процесі інтеграції до європейського освітнього простору ставить до сучасного педагога підвищені вимоги, які спонукають впроваджувати інноваційні педагогічні технології та переглянути традиційний арсенал засобів, принципів, технологій, при цьому надається перевага суб'єктній активності й творчості педагогічного працівника, який самостійно моделює та зrealізовує індивідуальну освітню траєкторію, визначає параметри процесу навчання (зміст, тривалість, форми, методи, програми, засоби та ін.), варіативно прогнозує результати професійно-педагогічної діяльності. Проведено аналіз психолого-педагогічної, соціологічної літератури, сучасного стану дослідження проблеми коучингу та обґрунтовано доцільність впровадження інноваційної моделі підвищення кваліфікації педагогів у системі безперервної професійної освіти із застосуванням технологій педагогічного коучингу. Проаналізовано поняття педагогічного коучингу, уточнено дефініцію коучингу в освіті. Охарактеризовано особливості застосування технології коучингу в системі професійної (професійно-технічної) освіти.

Розглянуто роботу Школи педагогічного коучингу як інноваційної моделі підвищення кваліфікації педагогів у системі безперервної професійної освіти. Схарактеризовано змістові і організаційні аспекти діяльності. Ґрунтовно представлено організаційно-нормативне забезпечення функціонування Школи педагогічного коучингу, що регламентує її роботу, визначає нормативно-правові, організаційно-змістові, науково-методичні засади функціонування. Схарактеризовано результати репрезентативних моніторингових досліджень й оцінювання рівня задоволеності замовників (споживачів) освітніх послуг (слухачів Школи педагогічного коучингу) в межах внутрішнього моніторингу якості Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти (БІНПО), описано кількісно-якісні показники задоволеності слухачів Школи педагогічного коучингу та аналіз їхньої динаміки.

Ключові слова: *інноваційна модель, педагогічний коучинг, індивідуальна освітня траєкторія, коуч-сесія, школа педагогічного коучингу, підвищення кваліфікації.*

Anastasiia DENYSOVA,

orcid.org/0000-0003-4014-9312

Acting Deputy Director of Education

*Bilotserkivskiy Institute of Continuous Professional Education
(Bila Tserkva, Kyiv region, Ukraine) dipodenisova@gmail.com*

Vira KHARAHIRLO,

Acting Head of the Department of Pedagogy, Psychology and Management

*Bilotserkivskiy Institute of Continuous Professional Education
(Bila Tserkva, Kyiv region, Ukraine) viraharagirlo@gmail.com*

SCHOOL OF PEDAGOGICAL COACHING AS AN INNOVATIVE MODEL OF PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF TEACHERS IN THE SYSTEM OF CONTINUING PROFESSIONAL EDUCATION

The article defines that vocational education in the process of integration into the European educational space puts to the modern teacher increased requirements that encourage the introduction of innovative pedagogical technologies

and revise the traditional arsenal of means, principles, technologies, while preference is given to the subject activity and creativity of the pedagogical worker, who independently simulates and realizes the individual educational trajectory, determines the parameters of the learning process (content, duration, forms, methods, programs, means, etc.), variedly predicts the results of professional and pedagogical activities. The analysis of psychological and pedagogical literature, sociological literature, the current state of research of the problem of coaching and the expediency of introducing an innovative model of professional development of teachers in the system of continuous vocational education with the use of pedagogical coaching technologies were carried out. The concept of pedagogical coaching has been analyzed, the definition of coaching in education has been clarified. The peculiarities of application of coaching technology in the system of vocational education are described. The work of the school of pedagogical coaching as an innovative model of advanced training of teachers in the system of continuous vocational education is considered, the content and organizational aspects of the activity are characterized. The organizational and normative support for the functioning of the school of pedagogical coaching regulating its work is thoroughly presented, determines the regulatory, organizational and content, scientific and methodological principles of functioning. The results of representative monitoring studies and assessment of the level of satisfaction of customers (consumers) of educational services within the framework of internal quality monitoring of the Bila Tserkva Institute of Continuous Professional Education (BINPO) have been characterized, quantitative and qualitative indicators of students' satisfaction of the School of Pedagogical Coaching and analysis of their dynamics are described.

Key words: innovative model, pedagogical coaching, individual educational trajectory, coaching session, school of pedagogical coaching, advanced training.

Постановка проблеми. Необхідність дослідження сучасних моделей підвищення кваліфікації педагогів у контексті розвитку професійної компетентності зумовлена тим, що професійна освіта в процесі інтеграції до європейського освітнього простору ставить до сучасного педагога підвищені вимоги. Трансформаційні процеси у суспільстві своєю чергою корегують ці вимоги з врахуванням особливостей ринку праці в Україні. Ці вимоги, перш за все, спонукають педагога впроваджувати інноваційні педагогічні технології, переглянути традиційний арсенал засобів, принципів, технологій, при цьому надається перевага суб'єктній активності і творчості педагогічного працівника, який самостійно моделює та зреалізовує індивідуальну освітню траєкторію, визначає параметри процесу навчання (зміст, тривалість, форми, методи, програми, засоби та ін.), варіативно прогнозує результати професійно-педагогічної діяльності тощо. У пошуках шляхів оновлення власної діяльності вітчизняні та закордонні педагоги дедалі більше звертають увагу на педагогічний коучинг як на інноваційну освітню технологію. Коучинг – це освітня технологія, що створена щодо розвитку потенціалу учасників освітнього процесу задля розкриття внутрішнього потенціалу особистості кожного. Педагогічний коучинг є маловивченою, однак надзвичайно актуальною з огляду на сучасні соціальні та освітні потреби проблемою як за кордоном, так і в Україні.

Аналіз досліджень. Коучинг як технологію розкриття потенціалу особистості активно досліджують закордонні і вітчизняні науковці. Серед зарубіжних вчених слід виокремити У. Голві, М. Аткинсон, М. Дауні, С. Беттлі, Д. Уїтмор та ін. Як технологію в освіті коучинг розглядали у

своїх наукових працях А. Браун, Дж. Джеймсон, К. Колет. Вони вважають технологію коучингу ефективним чинником розкриття потенціалу особистості в різноманітних галузях діяльності, інтегруючи окремі знання і методи, що застосовують у психології, філософії та соціології. У закордонних вчених можна знайти суперечливі визначення того, що називають коучингом (дослівно «тренерство»), завдяки терміну «менторинг» (дослівно «наставництво»), що паралельно існує, з яким коучинг або ототожнюють, або якому протиставляють. Означене не викликає сумнівів, адже термін «коучинг» об'єднав декілька концепцій. За К. Колетт (Collett, 2012), показовим прикладом можна вважати протиставлення ідеї директивного втручання: у коучингу є концепції, згідно з якими ті, хто навчаються, мають, насамперед, оволодіти навичкою самостійно направляти та коригувати своє навчання. З іншого боку, наставництво передбачає визначення чітких цілей та більшу орієнтацію на кар'єрне зростання.

Аналіз психолого-педагогічної, соціологічної літератури, сучасного стану дослідження проблеми коучингу доводить до висновку про відсутність однозначного трактування коучингу, адже кожна зі шкіл коучингу виділяє своє бачення щодо сутності цієї категорії. Так, основоположник коучингу У. Голві трактує коучинг «як мистецтво створення, за допомогою співбесід та поведінки, середовища, яке забезпечує рух людини до визначеної мети, так щоб воно приносило задоволення» (Голві, 2005), а засновник школи трансформаційного коучингу П. Вріца вважає, що «коучинг – це мистецтво сприяти розвитку інших людей», при цьому ефективний коучинг допомагає реалізувати потенціал людини (Вріца, Ардуї, 2008).

К. Колетт вважає, що поняття коучингу треба визначати через такі його характеристики, як взаємозв'язок або налаштованість тренера та групи, динаміку, спільність та спрямованість на результат (Collett, 2012). Зворотний зв'язок є чи не найголовнішим із факторів, адже довіра студентів до коуча та уважність тренера до їхніх потреб створюють умови, за яких студенти не бояться робити помилки та відкрито їх обговорювати як із самим тренером, так і з колегами по навчанню, що своєю чергою веде до швидкого прогресу для усіх. За концепцією Д. Колба, є чотири стадії циклу навчання за допомогою досвіду: етап конкретного досвіду, етап рефлексивного спостереження, етап абстрактної концептуалізації, етап активного експериментування (Голви, 2005:68).

В освіті «коучинг» застосовується з метою розкриття внутрішнього потенціалу. Одним із сучасних видів коучингу є освітній коучинг («edu-coaching»), який широко застосовують в освіті дорослих зарубіжжя, неформальному навчанні тощо.

В Україні дослідження технології коучингу в професійній освіті проводять науковці Т. Борова, О. Бородієнко, Н. Горук, О. Нежинська, О. Проценко, С. Романова, В. Сидоренко, В. Тименко, О. Хмельницька.

Дослідниця С. Романова (Романова, 2010: 83), підкреслює що коучинг – це взаємостосунки між викладачем і студентами, коли викладач ефективно організовує процес пошуку студентами кращих відповідей на питання, що їх цікавлять, допомагає студентам розвиватися, закріплювати нові навички і досягати високих результатів у своїй майбутній професії.

С. Романовою виділено низку завдань:

– здійснення діагностики і моніторингу освітнього процесу, що дає змогу враховувати і прогнозувати зміни, які відбуваються в результаті застосування інноваційних програм і технологій;

– створення умов, спрямованих на ефективну організацію процесу пошуку студентом шляхів досягнення важливих для нього цілей і вибору оптимального темпу просування;

– освоєння інноваційних методик і технологій (Романова, 2010: 85).

О. Нежинською відповідно до стандартів Міжнародної Федерації Коучингу (ICF) обґрунтовано сутність коучингу та надано характеристику основних технологій та інструментів коучингу з погляду їх практичного застосування в роботі з клієнтом (Нежинська, 2017: 5). Так, коучинг розглядається як сучасна технологія, що створена для розвитку потенціалу людей і команд, досягнення

заздалегідь узгоджених цілей та докорінної зміни моделей поведінки, що призводить до розкриття внутрішнього потенціалу особистості.

В. Сидоренко витлумачує педагогічний коучинг як інноваційну технологію науково-методичного супроводу професійно-особистісного розвитку вчителя в системі післядипломної освіти (Сидоренко, 2014: 5).

Вчена розглядає педагогічний коучинг (від англ. coaching – наставляти, надихати, тренувати для спеціальних цілей, підготувати до вирішення певних завдань) як систему андрагогічних, акмесинергетичних принципів і прийомів, які сприяють розвитку потенціалу особистості та групи людей (команди, організації), що спільно працюють, а також забезпечують максимальне розкриття та ефективну реалізацію цього потенціалу. Педагогічний коучинг передбачає системність, вертикальну і горизонтальну цілісність неперервного освітнього процесу, інтеграцію формальної, неформальної та інформальної освіти, навчальної, практичної і самоосвітньої діяльності, урахування змісту навчальних потреб педагога на різних стадіях життєвого циклу, єдність професійної, загальної і гуманітарної освіти тощо.

Отже, ми доходимо висновку: педагогічний коучинг є інноваційною технологією навчання, що дає змогу ефективно працювати на суб'єкт-суб'єктному рівні, допомагає переміститися із зони професійної проблеми в зону ефективного її рішення, створити особливу атмосферу фасилітативної підтримки професійного розвитку через делегування відповідальності, моделювати та реалізовувати власні програми саморозвитку й самовдосконалення.

Мета статті полягає в теоретичному аналізі особливостей застосування технології педагогічного коучингу, обґрунтуванні ефективності використання коучингу в системі безперервної професійної освіти, мотивації, спонукання до самонавчання та професійного саморозвитку педагогів професійної (професійно-технічної) освіти.

Виклад основного матеріалу. Пріоритетні напрями діяльності Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти передбачають новий спосіб функціонування закладу, орієнтацію на інноваційний освітній досвід, зміну професійних ролей і функцій (фасилітатор, супервізор, коуч), менеджмент якісних освітніх послуг відповідно до запитів і потреб замовників вітчизняного ринку праці, роботодавців і ключових стейкхолдерів.

У рамках виконання науково-дослідної роботи «Удосконалення сучасних моделей підвищення

кваліфікації педагогів професійної освіти у контексті формування та розвитку професійної компетентності» науково-педагогічними працівниками кафедри педагогіки, психології та менеджменту (ПП та М) вперше в системі професійної (професійно-технічної) освіти започатковано роботу Школи педагогічного коучингу як інноваційної моделі підвищення кваліфікації педагогів у системі безперервної професійної освіти.

Педагогічний напрям науково-дослідної роботи кафедри ПП та М стосується проблем, спрямованих на новий тип гуманістично-інноваційної освіти, її конкурентоспроможність в європейському та світовому освітньому просторі, формування покоління молоді, здатного робити особистісний вибір, набувати вмінь, навичок продуктивної та творчої праці.

Психологічний напрям охоплює велику кількість проблем, які стосуються, перш за все, питань створення позитивного соціально-психологічного клімату. Саме тому необхідною умовою для досягнення поставленої мети є впровадження методів корекції соціальних стосунків, розвиток соціально-перцептивного інтелекту педагогічних працівників, навичок рефлексії та самоаналізу, загальної комунікативної культури, вміння саморегулювати емоційний стан, що забезпечує подолання конфліктів серед учасників освітнього процесу ЗП(ПТ)О.

Коло означених умов доводить перспективність впровадження технології педагогічного коучингу. З метою організації науково-дослідної роботи у листопаді 2019 року на базі Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти в Рівненській області було створено Школу педагогічного коучингу (ШПК). Освітній процес у Школі педагогічного коучингу ґрунтувався на основних системоутворювальних принципах побудови відкритої освіти, зокрема *сприяння сталому розвитку, доступності освіти, студенто(людино)центрованого навчання, безперервності, системності, гуманізації, варіативності, модульності, випереджувального професійного розвитку, академічної доброчесності, індивідуалізації і диференціації, моніторингу якості* тощо.

Чинниками підвищення якості, ефективності та результативності системи безперервної професійної освіти, збільшення попиту на різноманітні освітні послуги, зміни мотиваційної готовності й здатності педагогічних працівників до навчання впродовж життя, а отже, довгостроковими інвестиціями в майбутнє, вважаємо застосування технологій формальної і неформальної освіти в процесі організації роботи ШПК. Під модеруванням наукового консультанта Школи, докторки педа-

гогічних наук, професорки кафедри педагогіки, психології та менеджменту В. В. Сидоренко розроблено організаційно-нормативне підґрунтя функціонування ШПК, зокрема «Положення про Школу педагогічного коучингу в системі післядипломної освіти» (Сидоренко та ін., 2019), що регламентує її роботу, визначає нормативно-правові, організаційно-змістові, науково-методичні засади функціонування.

В умовах дослідно-експериментальної роботи було розроблено, апробовано та успішно впроваджено в освітній процес Експериментальну навчальну програму розвитку психолого-педагогічної компетентності педагогічних працівників у системі професійної освіти, що має науково-обґрунтований зміст для безперервного професійного саморозвитку і самовдосконалення педагога впродовж життя за допомогою коучингових та селф-коучингових технологій та спрямована на набуття педагогами нових професійних знань, розвиток додаткових фахових компетентностей, які забезпечують успішне виконання нових професійних ролей та функцій. Актуальність підвищення кваліфікації для цієї категорії слухачів із використанням технологій коучингу полягає в необхідності розвитку їх ключових компетентностей для забезпечення і реалізації освітньої політики держави в галузі професійної (професійно-технічної) освіти.

Мета програми полягає в розвитку професійно-педагогічної, соціально-психологічної, творчої, цифрової компетентностей педагогічних працівників, сприянні їхньому професійному та особистісному розвитку в умовах соціальних трансформацій шляхом реалізації таких завдань:

- вдосконалення та оновлення знань і вмінь із психолого-педагогічних, методологічних, інформаційно-технологічних та інших питань забезпечення ефективної професійної діяльності слухачів Школи педагогічного коучингу;
- отримання додаткових та вдосконалення наявних знань і вмінь з основних напрямів психолого-педагогічної діяльності;
- активізація самостійної діяльності, розвиток мотивації професійного вдосконалення та особистісного розвитку слухачів в умовах неперервної професійної освіти;
- формування в слухачів Школи педагогічного коучингу цілісного погляду на сучасні інноваційні педагогічні технології, розуміння можливостей цих технологій та способів їх використання для вирішення педагогічних завдань і залучення до системного середовища, підтримки навчання впродовж життя.

Аналіз результатів експерименту показав результативність діяльності Школи педагогічного коучингу для підготовки інноваційного, вмотивованого, конкурентоспроможного педагога професійної (професійно-технічної) освіти, отже, було прийнято рішення про подальше впровадження інноваційної моделі підвищення кваліфікації педагогів П(ПТ)О – Школи педагогічного коучингу. Так, у січні-березні 2021 року до навчання у Школі педагогічного коучингу залучено 77 педагогічних працівників ЗП(ПТ)О Дніпропетровської області, Кіровоградської, Одеської, Херсонської, Черкаської областей.

Формами організації роботи ШПК було визначено коучинг-сесії, які включають майстер-класи, лекції, практичні заняття, тренінги, індивідуальні консультації, вебіари.

Для організації мережевої взаємодії під час підвищення кваліфікації слухачів школи педагогічного коучингу шляхом формальної і неформальної освіти використовувалися презентативна й освітня локації платформи «Профосвіта» (<https://profosvita.org>), функціонував консультаційний пункт Віртуальної школи педагогічного коучингу, застосовано дистанційне консультування (синхронно та асинхронно) тощо.

Освітня рубрика Віртуальна школа педагогічного коучингу присвячена аналізу застосування технологій коучингу в освітньому процесі, тенденціям розвитку освіти, обговоренню прогнозів суспільних і наукових трансформацій. У рубриці розміщено програму ШПК, робочий зошит «Педагогічний коучинг як технологія підготовки майбутніх кваліфікованих робітників», довідково-навчальні матеріали для проектування власної освітньої траєкторії.

Теоретична інформація представлена лекційними матеріалами, мультимедійними презентаціями, відеоконтентом, практика супроводжується інтерактивними завданнями та навчальними тестовими тренажерами, завданнями для самостійної роботи тощо. Для слухачів ШПК розроблено питання, що виносяться на коучинг-сесії, індивідуальні завдання відповідно до проведеного моніторингу, методичні рекомендації щодо планування й реалізації проєктів професійного розвитку, матеріали для моніторингу професійного розвитку (тести, діагностики, анкети, бліц-опитування тощо). Усі матеріали об'єднані в цифровий навчально-методичний комплекс.

На заключному етапі навчання слухачами ШПК було розроблено та успішно захищено індивідуальні проєкти за темою «Проектування та реалізація власної траєкторії професійного успіху»,

що створило умови для самовдосконалення в найближчій та подальшій перспективах і підвищує мотивацію тих, хто навчається.

Отже, основна роль Школи педагогічного коучингу полягає в наданні адресної допомоги окремому педагогу, пропагуванні кращих освітніх практик із метою вирішення професійних проблем, стимулюванні та підтримці творчих потенційних можливостей, а також формуванні настанов на саморозвиток фахівця в професійній діяльності.

Підсумовуючи вищезазначене, підкреслимо, що Школа педагогічного коучингу – це передусім:

- інноваційна форма науково-методичного супроводу з використанням технологій формальної, неформальної та інформальної освіти;
- безперервний професійний розвиток кожного слухача Школи за індивідуальною освітньою траєкторією з урахуванням його професійних запитів і потреб, потенційних можливостей і ресурсів;
- професійна гнучкість та адаптивність до змін, адже в умовах кризи компетентностей, зростаючої конкуренції на ринку освітніх послуг зможе продуктивно діяти гнучкий і адаптивний, готовий до впровадження освітніх інновацій педагог;
- плекання кожного педагога як особистості і акмепрофесіонала.

Для визначення продуктивності діяльності школи педагогічного коучингу було використано технології моніторингу та оцінювання задоволеності замовників освітніх послуг та ключових стейкхолдерів, які допомагають забезпечити якість підвищення кваліфікації фахівців та досягти конкурентних переваг на ринку освітніх послуг. Проведено дорадчий моніторинг, який у формулюванні програми Європейського Союзу ЕРАЗМУС+ має бути сфокусованим на вивченні роботи партнерства, плануванні та реалізації запланованих заходів, пріоритетах, методології, виконанні завдань та досягненні результатів. При цьому було визначено показники якості освітньої діяльності слухачів Школи педагогічного коучингу відповідно до критеріїв якості умов (освітнього середовища), процесу та результату з позицій основних замовників освітніх послуг (НМЦ ПТО у областях) з одного боку, слухачів Школи педагогічного коучингу – з іншого.

До проведення моніторингових досліджень якості підвищення кваліфікації з використанням технологій педагогічного коучингу в галузі П(ПТ)О залучались НМЦ ПТО у Дніпропетровській, Кіровоградській, Київській, Одеській, Черкаській,

Херсонській, областях та НМК у м. Київ, керівники і педагогічні працівники ЗП(ПТ)О тощо.

Для збору первинної інформації використовували низку методів, зокрема: експертне опитування, інтерв'ю, анкетування, тестування, спостереження, аналіз документів, оцінні засоби рівня досягнення результатів навчання на курсах підвищення кваліфікації тощо.

У межах внутрішнього моніторингу якості на базі Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти (БІНПО) проведено репрезентативні моніторингові дослідження й оцінювання рівня задоволеності замовників (споживачів) освітніх послуг (слухачів Школи педагогічного коучингу), які спрямовуються на отримання даних про кількісно-якісні показники задоволеності слухачів Школи педагогічного коучингу та аналіз їхньої динаміки.

Продуктивність діяльності Школи педагогічного коучингу для підготовки інноваційного, вмотивованого, конкурентоспроможного педагога професійної освіти підтверджено такими показниками проведеного вступного та заключного моніторингу:

- збільшення в педагогів професійної стресостійкості до змін, освітніх викликів, діяльності в інноваційних умовах (на 32%);
- підвищення мотивації до безперервного професійного розвитку, який став системним, цілеспрямованим для реалізації власних проєктів (програм) за індивідуальною освітньою траєкторією (на 68%);

– збільшення кількості професійних ініціатив, інноваційних навчально-методичних продуктів у формі авторських персонал-технологій, методів навчання, кейсів та технологічних портфоліо (на 39,5%);

– збільшення активності педагогів у заходах міжкурсового періоду, включаючи конференції, семінари, круглі столи, вебінари, тренінги (на 94%);

– активна участь у професійних змаганнях, турнірах, фестивалях, форумах (як учасники, члени журі, тренери, коучі тощо), інноваційних програмах, проєктах на регіональному, всеукраїнському рівнях (збільшено на 27%).

Учасникам Школи педагогічного коучингу було запропоновано переміститися із зони професійної проблеми в зону ефективного її рішення, створено особливу атмосферу фасилітативної підтримки професійного розвитку через делегування відповідальності, здатності моделювати та реалізувати власні програми саморозвитку й самовдосконалення.

Висновки. Таким чином, перспективи подальших наукових розвідок вбачаємо в подальшому аналізі впровадження технологій педагогічного коучингу в системі безперервної професійної освіти, що сприяє професійному розвитку педагога-акмепрофесіонала та допомагає ефективно діяти і навчатися, усвідомлювати відповідальність, розвиває навички самостійної пізнавальної діяльності, проєктування траєкторії власного індивідуального розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Врица П., Ардуи Я. Когда качество действий встречается с центровкой. Компас для коучей. Москва : Международная Академия Трансформационного Коучинга и Лидерства, 2008. 18с.
2. Голви У. Т. Работа как внутренняя игра. Фокус, обучение, удовольствие и мобильность на рабочем месте. Москва : Альпина Бизнес Букс, 2005. 194 с.
3. Дауни М. Эффективный коучинг: Уроки коуча коучей / пер. с англ. Москва : Добрая Книга, 2008. 288 с.
4. Нежинська О. О. Тименко В. М. Основи коучингу : навчальний посібник. Київ, Харків : ТОВ «ДІСА ПЛЮС», 2017. 220 с.
5. Положення про школу педагогічного коучингу в системі післядипломної освіти / наукова ред., упорядкування В. В. Сидоренко. Біла Церква, БІНПО, 2019. 15 с.
6. Романова С. М. Коучінг як нова технологія в професійній освіті. *Вісник нац. авіац. ун-ту*. Серія: Педагогіка. Психологія. 2010. Вип. 3. С. 83–86.
7. Рудницьких О. В. Коучінг як інтерактивна технологія в освіті. *Вісник Дніпропетровського у-ту імені Альфреда Нобеля*. Серія: Педагогіка і психологія. 2014. № 2(8). С. 173–176.
8. Сидоренко В. В. Педагогічний коучинг як інноваційна технологія науково-методичного супроводу професійно-особистісного розвитку вчителя в системі післядипломної освіти. *Наукова скарбниця освіти Донеччини*. Донецьк. 2014. № 3 (14). С. 13–19.
9. Collett K. and others. The role of coaching in vocational education and training. City And Guilds (Centre For Skills Development): Alan Brown, University of Warwick; Liz Browne, Oxford Brookes University; Kathleen Collett, City & Guilds Centre for Skills Development; Chris Devereux, Institute of Education; Jill Jameson, University of Greenwich, Centre for the Use of Research and Eviden. London, 2012. URL: <http://www.skillsdevelopment.org/pdf/Insights-the-role-of-coaching-in-vocational-education.pdf>

REFERENCES

1. Vrytsa P. Arduy Ya. Kohda kachestvo deistvii vstrechaetsia s tsentrovkoi. [When the quality of actions meets with centering. Compass for coaches]. Moscow: International Academy of Transformational Coaching and Leadership, 2008. 18 p. [in Russian].
2. Holvy U. T. Robota kak vnutrenniaia yhra. Fokus, obuchenye, udovolstvye y mobylnost na rabochem meste. [Robot as an internal game. Focus, learning, fun and mobility in the workplace]. M.: Alpina Business Books, 2005. 194 p. [in Russian].
3. Dauny M. Effektyvni kouchynh: Uroky koucha kouchei / perev. s anhl. [Effective coaching: Lessons from a coach of coaches: transl. from English]. Moscow: Dobraya Kniga, 2008. 288 p. [in Russian].
4. Nezhynska O. O., Tymenko V. M. Osnovy kouchynhu: navchalnyi posibnyk. [Basics of coaching: a textbook]. Kyiv, Kharkiv: DISA PLUS, 2017. 220 p. [in Ukrainian].
5. Polozhennia pro shkolu pedahohichnoho kouchynhu v systemi pislidyplomnoi osvity / naukova red., uporiadkuvannia V.V. Sydorenko., [Regulations on the school of pedagogical coaching in the system of postgraduate education] scientific ed., Arranged by V Sidorenko., Bila Tserkva, BINPO, 2019. 15 p. [in Ukrainian].
6. Romanova S. M. Kouchinh yak nova tekhnolohiia v profesiinii osviti. [Coaching as a new technology in vocational education]. Bulletin of the nat. aviation un-t. Series: Pedagogy. Psychology. 2010. issue 3. Pp. 83–86. [in Ukrainian].
7. Rudnytskykh O. V. Kouchinh yak interaktyvna tekhnolohiia v osviti. [Coaching as an interactive technology in education]. Bulletin of the Dnepropetrovsk Alfred Nobel University. Series: Pedagogy and Psychology, 2014. № 2 (8). Pp. 173–176. [in Ukraine].
8. Sydorenko V. V. Pedahohichni kouchynh yak innovatsiina tekhnolohiia naukovu-metodychnoho suprovodu profesiino-osobystisnoho rozvytku vchytelia v systemi pislidyplomnoi osvity. [Pedagogical coaching as an innovative technology of scientific and methodological support of professional and personal development of a teacher in the system of postgraduate education]. Scientific treasury of education of Donetsk region. Donetsk. 2014. № 3 (14). Pp. 13–19. [in Ukraine].
9. Collett K. and others. The role of coaching in vocational education and training. City And Guilds (Centre For Skills Development): Alan Brown, University of Warwick; Liz Browne, Oxford Brookes University; Kathleen Collett, City & Guilds Centre for Skills Development; Chris Devereux, Institute of Education; Jill Jameson, University of Greenwich, Centre for the Use of Research and Eviden. London, 2012. URL: <http://www.skillsdevelopment.org/pdf/Insights-the-role-of-coaching-in-vocational-education.pdf>